

Голові спеціалізованої вченої ради

К 20.052.07 Івано-Франківського

національного технічного університету
нафти і газу

Доктору філософських наук, професору,
заслуженому працівнику освіти України
Дзвінчуку Д.І.

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора наук з державного управління

Кіслова Дениса Васильовича на дисертаційне дослідження

на дисертаційну роботу Хасанова Руслана Рафісовича

на тему « Соціальні конфлікти у системі публічного управління як чинник
національної безпеки держави»,

подану до захисту у спеціалізовану вчену раду К 20.052.07

Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу на

здобуття наукового ступеня кандидата наук

за спеціальністю

25.00.02 – механізми державного управління

Вивчення дисертації, автореферату й опублікованих праць дає підстави для наступної розгорнутої характеристики результатів дослідження Хасанова Руслана Рафісовича та визначення їхньої відповідності критеріям і нормативним вимогам «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 (зі змінами):

Актуальність теми дисертаційної роботи.

Національна безпека як стан правової упорядкованості життя суспільства і держави є ключовим фактором самозбереження українського суспільства. Стан та амплітуда постійного коливання національної безпеки переважно залежить від раціонального переосмислення традиційних догм і стереотипів в розумінні цього феномена, а також форм і методів його забезпечення в поточних трансформаційних умовах. Це передбачає активізацію

Теоретичні засади та практичні рекомендації дисертаційної роботи є достатньо обґрунтованими. Результати проведеного дослідження підтверджують поглиблену обізнаність автора дисертації з науковими працями учених України, а також ближнього і далекого зарубіжжя, які присвячені дослідженню управління у сфері національної безпеки України.

Дисертаційна робота Р. Р. Хасанова характеризується послідовністю та логічністю представлення її результатів, що дозволило усебічно розкрити проблему, що підлягала дослідженню. Автором було виважено і конкретно сформульовано мету та завдання дисертаційної роботи, які, в свою чергу, дозволили розробити комплекс практичних рекомендацій щодо вдосконалення процесів державного управління у сфері національної безпеки України в умовах внутрішніх і зовнішніх загроз національним інтересам.

В якості теоретико-методичної основи дослідження виступають фундаментальні положення теорії державного управління у сфері національної безпеки, а також правильний вибір методологічного підґрунтя дослідження, яким стали такі методи загального та спеціального наукового пізнання, як діалектичний, компаративний метод та емпіричний метод.

Достовірність та наукова новизна одержаних результатів

Оцінюючи достовірність та наукову новизну одержаних результатів дисертації, відзначимо, що автором концептуально сформульовано розуміння стратегічного інституційного забезпечення формування і реалізації механізмів попередження соціальних конфліктів та практичні рекомендації щодо їх імплементації у практику публічного управління у контексті забезпечення національної безпеки держави.

У результаті здійсненого дослідження сформульовано низку положень та висновків, запропонованих особисто здобувачем, до найбільш значущих із яких належать такі. Удосконаленню питання де мова йде щодо організаційно-функціональну структуру системи публічного управління соціальними конфліктами, яка відрізняється виокремленням соціально-економічних та чинників, які мають вплив на усі рівні управління.

- систематизацію дискурсного поля проблематики дослідження соціальних конфліктів як об'єкту публічного управління та їх негативного впливу на національну безпеку держави;

- розкриття специфічних характеристик інституціоналізації публічного управління соціальними конфліктами, в частині ідентифікації національних особливостей реалізації функцій органів державної влади та їх взаємовідносин з громадянським інформаційним суспільством.

Наукове, теоретичне і практичне значення висновків, одержаних у результаті роботи над дисертацією, полягає, насамперед, у можливості їх використання для подальшого дослідження нагальної теми. Зокрема, результати дисертаційного дослідження реалізовані в практичній діяльності Київської обласної ради (акт про впровадження №37 від 13.02.2020 р.), Української технологічної академії (довідка впровадження №17 від 14.11.2019 р.) та Українського товариства сприяння соціальним інноваціям (довідка впровадження №11 від 11.05.2018 р.). В діяльності цих інституцій враховано методологічні положення дисертації, що стосуються формування системи механізмів публічного управління щодо попередження соціальних конфліктів, в тому числі застосування діалогових форм взаємодії державних та громадських інституцій та диверсифікованого підходу до організації участі громадськості в управлінні соціальними конфліктами.

Оцінка оформлення дисертації.

За своїм змістом автореферат повною мірою відображає основні положення дисертації. Висвітлені в ньому результати проведеного дослідження є ідентичним основним положенням дисертаційної роботи.

В авторефераті простежується ідентичність ключових положень, висновків та пропозицій дисертаційної роботи. У цілому дисертаційна робота, подана на захист, написана науковим стилем.

Зміст дисертації розкриває поставлену мету в повному обсязі. Дисертаційну роботу викладено в чіткій логічній послідовності відповідно до завдань дослідження. Науковим положенням, викладеним у дисертації, притаманні логічність і повнота. Отримані висновки та рекомендації є цілком обґрунтованими.

Відповідність дисертації паспорту спеціальності.

Дисертація Хасанова Руслана Рафісовича на тему « Соціальні конфлікти у

системі публічного управління як чинник національної безпеки держави» відповідає паспорту спеціальності 25.00.052 – механізми державного управління, а саме таким пунктам паспорта спеціальності:

- механізми державного регулювання окремих галузей і сфер суспільного життя та їх удосконалення;
- цілі, завдання, функції держави, стратегії її розвитку як чинники формування та функціонування механізмів державного управління;
- результативність та ефективність функціонування суб'єктів та механізмів державного управління;
- цільові, функціональні, організаційні та інші складові механізмів державного управління на центральному, регіональному, галузевому рівнях, в різних сферах суспільного життя.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації.

1. В огляді генезису розвитку конфліктології автори, які досліджували цю проблему, розташовані, як правило, у хронологічному порядку, але стосовно поглядів Н. Макіавеллі сказано серед діячів ХХ століття (розділ 1, с. 40).

Крім того на нашу думку було б доцільним там же вказати на послідовників Н. Макіавеллі, що мали вплив на розвиток управлінських ідей, таких як Ф. Ніцше у 19-му столітті та інших фахівців у 20-му столітті.

2. Т. Гоббс, як один із засновників лібералізму, вважав, що людина з народження є вільною і згодом різні індивіди можуть мати безліч прямо протилежних інтересів, поглядів тощо. Тому може виникати ситуація «війни всіх проти всіх». У тексті роботи (розділ 1, с. 47) не вказано, що саме така альтернатива, за Т. Гоббсом, абсолютно порушує безпеку існування громадян і тому висуває насилля держави як імператив задля встановлення й підтримування загальноновизначеного балансу інтересів у суспільстві та в країні.

3. Погоджуємось з цим зауваженням, що було б доцільніше дати тлумачення актуальних думок Т. Гоббса більш повно і послідовно, але в тексті вказано на логічні наслідки його ідей та показана їх актуальність (розділ 1, с. 47).

4. Серед плеяди видатних мислителів, що висловлювали погляди на феномен воєн, в тексті неодноразово вказані К. фон Клаузевіц та К. Маркс і Ф. Енгельс (останні були молодогегельянцями) а також інші дослідники, але відсутній дуже актуальний у наш час порівняльний аналіз опонуючих один одному поглядів на проблему «вічного миру» та «вічної війни» І. Канта та Г. Ф. Гегеля.

5. Для повного комплексного застосування визначених механізмів було б доцільним передбачити ще й психо-мотиваційний механізм й використання засобів підвищення компетентності, професіоналізму та креативності виконавців, що повинні бути задіяні для нейтралізації негативних наслідків вказаних викликів, загроз і небезпек.

6. В роботі розглянуто інформаційний та комунікаційний механізми як дві взаємозалежні, але окремі складові єдиного інформаційно-комунікаційного рівня (розділ 2, с. 133, рис. 2.4). Але у двох випадках такий чіткий поділ може бути не зовсім зрозумілим (розділ 3, с. 178; висновки, с. 230). Наприклад, у частині фрази «...оцінюється за показником результативності інформаційно-комунікаційного механізмів» маються на увазі окремі механізми, як вказано у представлених моделях, чи якісь інші зовнішні механізми?

На с. 221 (розділ 3) у вислові «розвиток інформаційно-комунікативних технологій» треба було б написати «розвиток інформаційно-комунікаційних технологій», як правильно написано, наприклад, на с. 202, 213, 217 (розділ 3) та інших.

7. У роботі детально розглянута й вдало вдосконалена система понять «виклики – загрози – небезпеки», які постійно потребують все більшої уваги публічного адміністрування та відповідної реакції національної служби безпеки. Ця система понять дійсно є основною та необхідною в блок-схемі встановленої моделі, але, на наш погляд, недостатньою тому, що при цьому відсутнє дотичне поняття «ризиків» як оціночне щодо визначення всіх негараздів (розділ 3, с. 168, рис. 3.1). Далі у контексті попередження загроз внутрішніх соціальних конфліктів наведена «оцінка ризиків» (розділ 3, с. 170, рис. 3.2). Тоді логічно представити у єдиному комплексі «оцінку ризиків», «оцінку зв'язків» й «оцінку захисту».

8. Розглянуті в дисертаційній роботі функції контролю було б доцільно об'єднати у контрольно-моніторингові засоби для попередження й нейтралізації вказаних викликів, загроз і небезпек.

9. Відомий російський та американський соціолог П. Сорокін у своїх працях наводив основні причини виникнення сучасних конфліктних ситуацій, що ведуть до розгортання криз і чергових соціальних змін через, за його словами: «утиск прав і свобод людини» й наведено перелік цих «утисків». Тобто тих «базових прав», про які йдеться в дисертації (розділ 3, параграф 3.2, с. 183–186) Але в тексті роботи не розглянуті ці питання у такому вимірі і не наведені відповідні посилання.

Висловлені зауваження і зазначені недоліки не впливають на загальну позитивну оцінку теоретичних положень, висновків та рекомендацій, викладених у дисертаційній роботі Хасанова Руслана Рафісовича.

Загальний висновок.

1. Проведений аналіз поданої дисертаційної роботи та автореферату дозволяє зробити висновок, що дисертаційне дослідження є самостійним, завершеним, комплексним дослідженням, актуальним за темою та розглянутими проблемами, в якому представлені отримані автором нові науково обґрунтовані результати, що мають вагомий внесок у вирішення завдань державної політики України.

2. Дисертаційна робота виконана на високому теоретичному рівні, є самостійною, завершеною працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують складну, багатоаспектну й актуальну для теорії та практики державного управління розбудову механізмів державного управління у сфері національної безпеки держави як чинника соціальних конфліктів у системі публічного управління.

3. На підставі вищезазначеного можна зробити висновок, що дисертаційна робота “Механізми державного управління у сфері реєстрації речових прав на нерухоме майно” відповідає вимогам “Порядку присудження наукових ступенів” до дисертації, а її автор Руслан Рафісович Хасанов заслуговує на

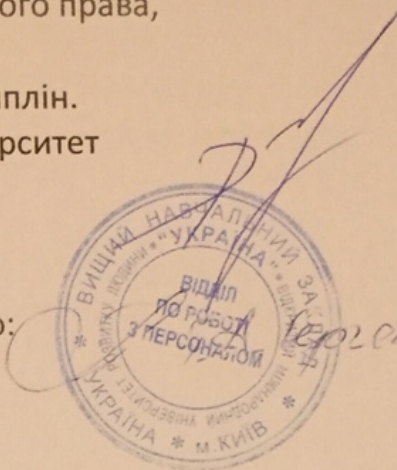
присудження наукового ступеня доктора наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Офіційний опонент:

доктор наук з державного управління, доцент,
завідувач кафедри міжнародного права,
міжнародних відносин та
соціально-гуманітарних дисциплін.
Відкритий міжнародний університет
розвитку людини "Україна",

Д. В. Кіслов

Підпис Кіслова Д. В. засвідчую:

Кіслов Д. В.
19.10.2020 р.